

По-християнськи? Ні. Та й і не по-православному...

Багатьом в українській громаді відомо що відбувається зараз в Українській Православній Церкві Канади (УПЦК), але багатьом – ні. А саме, існує серйозне розходження серед вірних щодо майбутнього напрямку нашої церкви.

Ця дилема має дві сторони. З одного боку є ті що підтримують рішення ієрархії УПЦК працювати в напрямку єднання всіх православних вірних в північній Америці під проводом Екуменічного Патріарха Константинополю (ЕП). Це добродесний ідеал, але він веде до іншої сторони дилеми: багато українських православних вірних глибоко стурбовані наміром пан-православ'я (Pan-Orthodoxy) згладити, якщо не знищити, етнічну складову нашої церкви. Це особливо турбує бо про цей намір не повідомлялося під час укладання угоди з Екуменічним Патріархом у 1990 році. Більш того, враховуючи що Екуменічний Патріарх вважає Московський Патріархат єдиною законною православною церквою в Україні, будь-яке підпорядкування Екуменічному Патріарху викликає глибоке занепокоєння. І, на превеликий подив, виглядає так, що ієрархія УПЦК підтримує цю позицію, про що свідчать події, які супроводжували візит Його Святості Патріарха Філарета до Канади.

Поки прості люди сперечаються між собою, наша ієрархія відмовчується, за винятком опублікованого спростування у відповідь на сотні поштових та електронних листів, надісланих до Консисторії з приводу візиту Його Святості Патріарха Філарета (Київський Патріархат, КП). Це – явний скандал і замовчуванням ієрархія тільки завдає собі шкоди.

У 1990 році на Соборі Української Православної Церкви Канади делегати проголосували за об'єднання з ЕП. Але ми маємо відповіді на питання що залишаються без відповіді до сьогодні: що конкретно об'єднання з ЕП значить для нашої церкви, яка рухається вперед, та чи наша ієрархія діяла відкрито і прозоро відносно її членів, а також відносно її духовенства?

Якщо “знищення” складової “Українська” в нашій церкві було частиною первісної угоди між УПЦК та ЕП, і, якщо делегати це повністю усвідомлювали і всеж-таки голосували за ту угоду, тоді чому так багато парафіян нічого про це не знали? Чи було хоч щось в якійсь із публікацій Консисторії що роз'яснювало це людям? Чи концепція та приховане значення пан-православ'я були роз'яснені парафіянам та всьому нашому духовенству? Очевидно що ні, саме тому для такої великої кількості людей виявлення цього та теперішньої позиції УПЦК з даного питання стало великою несподіванкою. Більшість, особливо в східній Канаді, не усвідомлює що вони знаходяться на шляху до членства в Православній Церкві Канади без складової “Українська” в ній.

З іншого боку, якщо делегати були переконані що це об'єднання дозволить вірним продовжувати існувати як і до нього, зберігати їхні українську культуру й спадщину, та повну соборноправність, тоді недавні події, що відбувалися навколо візиту Його Святості Патріарха Філарета до Канади, показали хибність цих переконань і те, що умови цієї угоди були порушені. Якщо-ж делегати були введені в оману, то ми маємо право заявити про обман та вимагати від нашої ієрархії визнати відповідальність за цей обман та/чи, зрештою, вимагати їх усунення з посад, які вони обіймають. Вірним було відмовлено, і до сьогодні продовжують відмовляти, у доступі до справжніх Статей Угоди ухвалених УПЦК та ЕП.

Дійсно, ніхто не повірить, що його душу “спасуть” ті, хто свідомо брехав задля досягнення їхніх власних цілей. Якщо пан-православ'я було справжньою ціллю з самого початку, тоді вірні мають діяти. Немає парафії без парафіян. Без парафій немає грошей. Без вірних наші ієрархи та духовенство мали-би бути в монастирях, а не посеред нас. УПЦК повинна бути підзвітною своїм членами які сплячують внески та має діяти у відповідь на їх занепокоєння щодо ЕП; ми повинні

змушувати їх діяти саме так. І, якщо вони не можуть, нас повинні повідомляти “чому”. Ми заслуговуємо на деякі пояснення. Поясніть нам, якщо Ви вважаєте що ми не розуміємо складної природи ваших переговорів.

Щодо канонічності, чи ні – ці закони були створені людиною і немає жодної причини чого-б їх не можна було переглядати, якщо вони протирічать нашій вірі; найбільша заповідь Ісуса Христа “Люби ближнього твого як самого себе” більша за всі церковні закони, і тому, лише за цим єдиним принципом, людям потрібно було дозволити зустрічати та вітати Його Святість Патріарха Філарета. Якщо цей наказ був відданий як зазначено в листі Екуменічного Патріарха, тоді він сам, з усією нашою повагою до нього, не дотримується Божих заповідей і, таким чином, існує небезпідставна підозра, що він також має прихований план дій, який слугує його власним цілям.

Виправдовуючи ієрархію УПЦК за відсутністю доказів протилежного, ми припускаємо, що пан-православний план міг стати відомим тільки після об’єднання з ЕП в 1990 році та розвивався протягом років. Але, якщо так і є, знову-ж таки, чому наша ієрархія не повідомила про це всіх членів УПЦК? Можливо, вони побоювалися, що повідомлення парафіян про те що відбувалося було-би подібним до відкриття ящика Пандори, і вони вирішили не мати з цим справу? Якщо так сталося, голова нашої ієрархії не тільки зрадив свою паству, але й Україну, його українських предків та спадщину. Особливо, якщо він з самого початку усвідомлював яким шляхом нас веде.

Злиття всіх наших православних церков без надання пріоритету етнічності поступово розміє та знищить Український аспект наших парафій. Бажаючим зберегти українську спадщину та Українську Православну Церкву в Канаді та США дуже важко прийняти цю реальність. Як результат, деякі зробили колективний вибір залишитися українськими православними шляхом переходу до Київського Патріархату, тому що бачення Екуменічного Патріарху об’єднаної православної віри не охоплює етнічних кордонів.

Бачення ЕП впевнено поширюється в Північній Америці і це тільки питання часу коли воно безпосередньо торкнеться кожного із нас. В Східній Єпархії це вже сталося – титул Єпископа Торонтського, що існував протягом більш як 50 років, був анульований, тому що один Єпископ Торонтонський вже є, хоч і грецький. Також, парафіянам вказують кого вони можуть чи не можуть вітати в їхніх церквах, як це було засвідчено візитом Його Святості Патріарха Фларета до Канади.

Більшість із нас виросла в церквах, які є одночасно православними та українськими. Наша релігія та етнічність є єдиним цілим. Цей факт є основоположним для наших громад. Якщо це не має значення, можна вступити до найближчої православної церкви в своїй околиці. Якщо для декого українська складова більше не має значення, тоді повністю зрозуміло, що злиття для них є чудовою річчю. Але, для багатьох релігія та етнічність неподільні і їм не зрозуміло, чому наш Митрополит не мав сміливості опиратися Екуменічному Патріархові, особливо в тому, що він знає що воно визначає нас як народ. Справа тут полягає в тому, чого ми не знаємо – що саме було домовлено між УПЦК і ЕП та небажання з боку нашої ієрархії бути чесними з нами та визнавати наслідки їхніх дій та/чи бездіяльності.

Якщо ви вважаєте себе українцями і православними, тоді це данність, що ви вірите що Українська Православна Церква в Україні повинна звільнитися від Московського Патріархату (МП). Сьогодні та Українська Православна Церква в Україні, що існує незалежно від Москви, є під проводом Київського Патріархату і ми повинні підтримувати КП, не тільки словами, але й справами. Це не обов’язково означає приєднатися до КП, але зберігати нашу церкву в діаспорі, боротися за залишення Московським Патріархатом України, наглядати за поверненням всієї української власності українському народові, визнавати дійсно незалежну церкву, вільну від іноземних втручань, щоб вона могла підтримувати дійсно незалежну Україну. Та, зрештою, тиснути на ЕП щоб він визнав КП в Україні на їх умовах, а не на московських. Тепер, коли

Україна є вільною, не існує жодної іншої причини для МП продовжувати його правління в Україні, окрім жадоби до грошей. Як добрі християни, вони повинні повернути те що вони забрали в Україні, що по праву належить українському народові – церкви, монастирі, владу...

Наша ієрархія повинна дослухатися до цих слів. Це їх відповідальність бути прикладом та мирити людей, а не дозволяти їм продовжувати суперечку. Вони мають намагатися допомогати знаходити рішення тим парафіям, які занепадають фінансово, а не безкомпромісно їх закрити, як це траплялося недавно. На їх відповідальності має бути пошук шляхів збереження церковних громад – чи то злиттям наших українських парафій, поділом священників та/чи їх ротацією..., але закрити парафії в яких парафіяни борються за їх збереження? Не знаходити взаємоприйнятних шляхів? Що, єдиним шляхом є продаж нерухомості?

Парафіяни з Нью Вестмінстеру, що в Британській Колумбії, які судяться з УПЦК за повернення права власності на їхню церкву, шукали рішення. Вони мали тільки дві можливості: або закрити її двері та дозволити консисторії перебрати право власності та продати нерухомість, або приєднатися до Київського Патріархату. Вони вибрали приєднання до КП щоб не залишитися без церкви. Запитайте в себе – а що б робили ви, якби вам сказали, що ви маєте закрити вашу церкву та, що консисторія продасть землю й забере собі виручені кошти? Ви боролися-б за її збереження? Навіть не знаючи в тій парафії нікого особисто, можна їм симпатизувати. Те, що компромісу не знайшли, стало великим розчаруванням. Можна було-б подумати, що коли група людей виступила за збереження їхньої церкви, наша ієрархія співпрацювала-б з ними в пошуках рішення. З реторики, що спостерігається в недавньому електронному листуванні між вірними, не помітно, що це відбулося. Таким чином, їх не можна засуджувати за дії, якими вони намагалися зберегти їхню парафію – вони не перекинулися до КП з простої забаганки. Тепер ми побачимо що станеться з парафією Св. Анни у Скарборо, Онтаріо. Знову-ж таки, надходять відомості, що УПЦК не бажає розглядати дієві рішення які-б утримали ту парафію життєздатною та активною.

Якби теперішні занепокоєння його пастви були дійсно важливими для Його Високопреосвященства, то він дослухався-б та цінував-би її думки, а не відмахувався від них. Собори втратили довіру в очах багатьох, тому що їх результати часто були скомпрометовані. А що ж робити людям?

Парафії повинні самі вирішувати своє майбутнє. Більш того, їм потрібно дозволити вільний вихід, якщо таким буде їх вибір. Але таке могло-б статися тільки якби це не стосувалося грошей. Йдеться не про те як діяти правильно з погляду людей і не порушувати заповіді. Сумно, проте ці слова – пусті балачки, бо все вказує на той факт, що за цим стоять політика, влада та гроші.

По-християнськи? Ні. Та й і не по-православному...

Подано Братством за Оновлення Українського Православ'я в Канаді
Жовтень 2012